Сургъульчнрин кӱч-кӧлснӓ дамшлтас

Ишӧрин 20 д манд Халмг республикин багшнрин I-ч хург сектджӓ[illegible] хург дӧр мана багшнр, школ[illegible] сургъулин ӓнъгс Советск [illegible] онъгдарулдж, терӱг [illegible] кӱч-кӧлснӓ залгъ[illegible] кӧдлмшиг ягдж кӱцӓдж [illegible], [illegible] правительствин [illegible] кӧлдж [illegible] кӱцӓдж, [illegible] ӧрвн джилмӱдин дунд школин кӧдлмшиг шинӓр кехин туск тӧрмӱдиг хагалдж, чик эвргъинь [illegible] ӧвтӓ.

Школиг онъгдаруллгъна тускар мана республикд ик кӧдлмш кегддж [illegible] Ӧвн дундин медрл ӧгч политехническ орӓн негн джилӓ дундин школ, нӓмн джилӓ школ, кӧдлмшч болн селӓнӓ багъчудин школ бӱрдӓлгъӓр, тедниг ӓлд гаргъхин тускар му бишн кӧдлмш кегддж йовна.

Цуг райод болгънар багшнрин хургуд болв. Эн хургуд деерӓн багшнр школиг онъгдаруллгъна кӧдлмшиг кедж йовхан, ямаран дуту-дунд бӓӓхинь илдкдж келцхӓв.

Школиг онъгдарулдж, терӱг олна джиргъл бӓӓдлӓ залгъалдуллгъна кӧдлмшиг чикӓр келгънӓ кӱцлт багшнрин эвргъас, тедниӓ сӓн, гӱн медлӓс иштӓ кегдх мӧн. Багш — сургъульчнрт гӱн медрл, кӱч-кӧлснӓ болн коммунистическ сургъмдж ӧглгънд голлгч кӱн болджана. Тер учрар, багш ӧдр болгън эврӓннь сургългъна эвргъан болн эврӓннь медрлӓн ӧӧдлӱлдж, ӧдр болгън шин, сӓн эв-аргъ олдж кӧдлмшӓн бӱрдӓх зӧвтӓ.

Сӱл цагт мана школмудин сургъульчнр делгӱ кевӓр колхозмудин болн совхозмудин производствд икӓр орлцдж, кӱч-кӧлснӓ учр-утхинь, чинринь медлж авч йовна. Ӱлгӱрнь, Сарпинск районна школмудин сургъульчнр эн джил зер-земшин 800 болн галдан 8000 модд тӓрдж, 400 тонн тарвс, 4 тонн хавст, 3 тонн помидор, 12 тонн боднцг ургъадж, гаргъдж авцхав. Колхозмудт болн совхозмудт дӧнъ болад, 200 тонн силос дардж. Цуг зуни туршарт кеся кӧдлмшӓрн эдл 260 минъгън арслнъ мӧнъг олв. Яшалтинск районна дундин школин сургъульчнр бийснь школдан 30 ортчта, модна болн тӧмрин ур даслгъна сургъулин мастерской кев. Западн районна школмудин сургъульчнр эн джил 45 минъгън шову, 3—5 минъгън чиндгъ асрдж ӧскв. Эн районна цуг дундин школмуд шовудин болн чиндгънӓ фермстӓ. Сургъульчнр энд кӧлдж, кӱч-кӧлснӓ дамшлт дасжана. Эн районд 325 сургъульчнрас бӱрдсн дӧрвн бригад бӓӓнӓ. Сургъульчнр 1134 гектар газрт тарвс-темс тӓрӓд хӓлӓдж хурадж авч, 54 гектар зер-земш болн ӱзм тӓрв. Тер дотр Кировин нертӓ дундин школин сургъульчнр, тоомсрта багш-биолог Т. Борисовин гардврар, ончта сӓн школин участок бӱрдӓв. Эн дамшлтин участкдан 130 олн зӱсн темс болн зер-земшин мод ургъадж хӓлӓдж, харна. Дасн сургъулян олзлдж эдн эн кӧдлмшӓн кенӓ.

Сургъульчнрт дасхджах гӱн нюман олнд туста кӧдлмшлӓ эвинь олдж нинцӱлдг, шин седвӓрӓр кӧдлдг кесг багшнр эн районд бӓӓнӓ. Ӱлгӱрнь ӱӱрмӱд Гадецкая Н. В., Чудутов А. Ш., Утнасунов С. Б. нань чигн.

Сургъульчнрт кӱч-кӧлснӓ дамшлт авлгъндннь ик килмдж, дӧнъгӓн ӧгч, тедниӓ сӓн гӱн медрл авлгъндннь болн олна джиргъл бӓӓдллӓ залгъалдлгъндннь нӧкд болдж йовх, колхозмуд, кӱч-кӧлсчнр мана республикт бас бӓӓнӓ. Ӱлгӱрнь, Западн районна «Пролетарская победа» (колхозин ахлач ӱр Дедов — Социалистическ Кӱч-кӧлснӓ Герой) гидг колхозин колхозникӱд, сургъульчнр кӱч-кӧлснӓ дамшлт автха гигъӓд 10 минъгън арслнъ мӧнъгӓр шовуна гер бӓрдж ӧгв, 340 гектар газр болн селӓнӓ эдл-ахун машид гаргъдж ӧгв. Эн мет «Ленинец» колхоз (колхозин ахлач ӱр Рощин) тугъгмуд орулдг гер бӓрдж ӧгв, сургъульчнрин зуна амрлгъндннь ик дӧнъгӓн кӱргв.

Яшкульск районна «Гашунский» совхоз (директорнь ӱр Боров) эн джил Гашунск дундин школд сургъулин мэстерской бӓрдж ӧгв, тер мастерскойднь кергтӓ модна болн тӧмрин зер-зев хулддж авч ӧгв. Сарпинск районна «Степной» совхоз (директорнь ӱр Медведев) Оброченск дундин школд «ГАЗ-51» гидг автомаши, трактор, тохарн станок, 17 кубометр мод гаргъдж ӧгв. Эн совхоз 6 минъгън арслнъга ӱзмр дӧнъцл болн 7 минъгън арслнъга мебель хулддж авч ӧгв. Эн районна «Сарпинский» гидг совхоз (директорнь ӱр Рыбальченко) школд сургъулин мастерской 100 минъгън арслнъгар тосхдж ӧгв, 11 верстак, 12 комплект модна зер-зев 20 минъгън арслнъгар хулддж ӧгв. Эн совхоз школд нань чигн дӧнъ кӱргв. «Красносельский» совхоз (директорнь ӱр Романов) хойр сарин дунд школд гер тосхдж ӧгв. Яшалтинск районна «Киров» колхоз (ахлачнь ӱр Козырев) школд «ГАЗ-51» гидг автомаши болн 60 кубометр тосхлтин мод гаргъдж ӧгв.

Эн деер келгдсн болн нань чигн кесг колхозмуд болн совхозмуд, тедниӓ гардачнрнь йоста кевӓр школин кергиг ӧдтӓ цагт эврӓннь ӧӧрхн тӧр гидж тоолсн темдг.

Болв мана республикин эӓрм эдлахун гардачнр ода кӱртл эн тӧрт чинр ӧгч, онъгтан чикӓр ӧгӓд угаӱлгӱрнь, Яшкульск районна «Кировский» совхоз (директорнь ӱр Земляновский), Целинин районна «Балковский» совхоз (директорнь ӱр Монак), нань чигн. Эдн сӓн ӱлгӱр дурах зӧвтӓ.

Эн-болх мана республикин багшнрин хург олна бӓӓдлгджиргъллӓ школин залгъалдаг батлдж, сургъульчнрт гӱн медрл болн коммунистическ сургъмдж ӧглгънд цуг багшнриг, эрдм-сургъулин церглӓчнриг залгч ик ишкд болх зӧвтӓ.

Б. МАЦАКОВА,

Эрдм-сургъулин Министерствин инструктор.